

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Tuulipuisto Pontema Oy

Utajärvi

Suunnitelmassa kerrotaan alueidenkäyttölain 63 §:n mukaisesti, miten osallistuminen ja vuorovaikutus sekä kaavan vaikutusten arviointi tapahtuvat kaavaprosessissa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan voidaan tehdä suunnittelun kuluessa tarkistuksia ja täydennyksiä tarpeen mukaan.

Sisältö

1.	Perus- ja tunnistetiedot.....	4
1.1	Suunnittelualue	4
2.	Tavoitteet	6
2.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	6
3.	Suunnittelutilanne	7
3.1	Maakuntakaava	7
3.2	Yleis- ja asemakaavat	9
4.	Vaikutusten arviointi	10
4.1	Laadittavat selvitykset	10
5.	Osalliset	12
6.	Osallistuminen ja aikataulu	14
7.	Yhteystiedot	16

1. Perus- ja tunnistetiedot

Tuulipuisto Pontema Oy suunnittelee Pontemajärven ympäristöön 29 tuulivoimalan kokonaisuutta. Tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 10 MW. Voimaloiden roottorin halkaisija on enintään 190 metriä ja voimaloiden kokonaiskorkeus enintään 300 metriä. Hankealueen pinta-ala on noin 4 600 hehtaaria. Suunnittelualue sijaitsee noin 20 km Utajärven kunnan keskustasta koilliseen.

Tavoitteena on laatia tuulivoimarakentamisen mahdollistava, alueidenkäyttölain 77a § mukainen yleiskaava, jolloin rakentamisluvat voimaloiden rakentamiseen voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella.

Hanke toteutetaan yhteismenettelynä: samassa prosessissa syntyvät hankkeen YVA-menettely ja osayleiskaava. Yhteismenettely on sovittu 18.11.2020 pidetyssä YVAL 8 § mukaisessa viranomaisten ennakkoneuvottelussa.

YVA-menettely ja osayleiskaavan laatiminen etenevät rinnakkain. Ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaisesti tässä hankkeessa valmisteluvaiheen aineisto eli kaavaluonnos ja siihen liittyvä kaavaselostus sekä hanketoimijan laatima YVA-selostus on laadittu **erillisinä asiakirjoina**, mutta ne on asetettu yhtä aikaa nähtäville ja kunta on pyytännyt molemmista aineistoista lausunnot ja mielipiteet. YVA-menettely on päättynyt yhteysviranomaisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta antamaan perusteltuun päätelmään, joka on annettu 26.3.2024. YVA-vaiheessa YVA-ohjelma ja OAS laadittiin yhdessä samassa asiakirjassa, YVA-suunnitelmassa. YVA-menettelyn päätyttyä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) eriytettiin omaksi asiakirjaksi.

1. ehdotusvaiheen yleiskaavaratkaisussa suunnittelualueella sijaitsee 33 tuulivoimalaa. 1. yleiskaavaehdotuksessa on huomioitu valmisteluvaiheen yleiskaavaluonnoksesta ja YVA-selostuksesta saatu palaute ja perusteltu päätelmä. Yleiskaavaehdotuksen vaikutusten arviointi perustuu pääosin YVA-menettelyn tuloksiin, vaikutusten arviointia on täydennetty saadun palautteen pohjalta.

Nyt käsillä olevan **2. ehdotusvaiheen** yleiskaavaratkaisussa suunnittelualueella sijaitsee 29 tuulivoimalaa. Voimaloiden roottorin halkaisija tulee olemaan enintään 190 metriä ja voimaloiden kokonaiskorkeus enintään 300 metriä. 2. yleiskaavaehdotuksessa on huomioitu 1. yleiskaavaehdotuksesta saatu palaute. 2. yleiskaavaehdotus pohjautuu palautteen pohjalta täsmennettyyn vaikutusten arviointiin.

1.1 Suunnittelualue

Suunnittelualue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa, Utajärven kunnan keskiosassa Pontemajärven ympäristössä, hieman yli 20 km Utajärven keskustaajamasta koilliseen. Alueelta on vajaan 2 kilometriä Kainuun maakunnan rajaan, yli 20 km Puolangan keskustaasta ja vajaan 30 km Vaalan keskustaasta. Alueen pinta-ala on noin 4 600 hehtaaria.

Suunnittelualue on metsärahastojen, yksityisten maanomistajien ja valtion omistuksessa. Valtaosa suunnittelualueen maa-alueesta on vuokrattu hankeyhtiölle tuulivoimapuiston kehittämistä, rakentamista ja käyttöä varten.

Ponteman tuulivoimapuiston osayleiskaava-alue. Suunnittelualue sijaitsee Utajärvellä Pohjois-Pohjanmaalla.

2. Tavoitteet

Yleiskaavan laatimisen keskeisenä tavoitteena on laatia tuulivoimapuiston rakentamisen mahdollistava yleiskaava. Yleiskaava laaditaan AKL 77 a §:n mukaisena tuulivoimayleiskaavana, jolloin sitä voidaan käyttää suoraan tuulivoimaloiden rakennuslupien myöntämisen perusteena. Tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon, että yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella, suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön ja tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää (AKL 77b §).

Yleiskaavan suunnittelussa huomioidaan alueen ominaispiirteet. Tavoitteena on laatia yleiskaava siten, että tuulivoimapuiston rakentamisen kielteiset ympäristövaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tuloksia hyödynnetään kattavasti yleiskaavan laadinnassa.

Utajärven kuntastrategiassa (Utajärvi luo edellytyksiä onnellisuudelle pikkuisen paremmin kuin muut: Kuntastrategia ja ohjelmajohtaminen Utajärvellä 2018–2026) ei erikseen mainita tuulivoimaa, mutta siinä puhutaan yleisesti kunnan elinvoiman vahvistamisesta, elinkeinoelämän ja yritystoiminnan tukemisesta sekä työpaikkojen määrän lisäämisestä, mihin tuulivoimahanke voi osaltaan vaikuttaa.

Utajärven kunta on liittynyt HINKU-verkostoon vuonna 2018. HINKU-verkoston tavoitteena on edistää kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä kunnissa, vahvistaen samalla paikallista elinkeinoelämää ja parantaen asukkaiden viihtyvyyttä sekä kunnan houkuttelevuutta.

Utajärven kunta on laatinut päästötavoitteiden saavuttamisen tueksi resurssiviisauden tiekartan 23.11.2020. Energiantuotantoon ja kulutukseen liittyen yhdeksi tavoitteeksi on määritelty tuulivoimainvestointien edistäminen. Tavoitteeksi on asetettu, että vuoteen 2050 mennessä Utajärvellä tuotetaan merkittävästi uusiutuvaa ja päästötöntä energiaa myös tuuli- ja aurinkovoiman avulla.

Suunnittelussa huomioidaan myös kaavaprosessin aikana toteutettavissa vuorovaikutusmenettelyissä esille nousevat tavoitteet ja näkemykset. Kaavatyön tavoitteet tarkentuvat prosessin aikana.

2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa lain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää maakunta-, yleis- ja asemakaavojen ohella. Tavoitteiden ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet huomioidaan maakuntakaavoituksessa, jonka kautta ne konkretisoituvat myös alemman tason kaavoihin ja muihin alueidenkäytön suunnitelmiin.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
2. Tehokas liikennejärjestelmä
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Tuulivoimahankkeita koskevat erityisesti energiahuollon tavoitteet, joiden osalta yleistavoitteissa todetaan, että ”Alueidenkäytössä turvataan energiahuollon valtakunnalliset tarpeet ja edistetään uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksia”. Lisäksi valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet korostavat tuulivoimarakentamisessa pyrkimystä keskitettyihin ratkaisuihin sekä tuulivoimarakentamisen ja muiden alueidenkäyttötarpeiden yhteensovittamista.

3. Suunnittelutilanne

3.1 Maakuntakaava

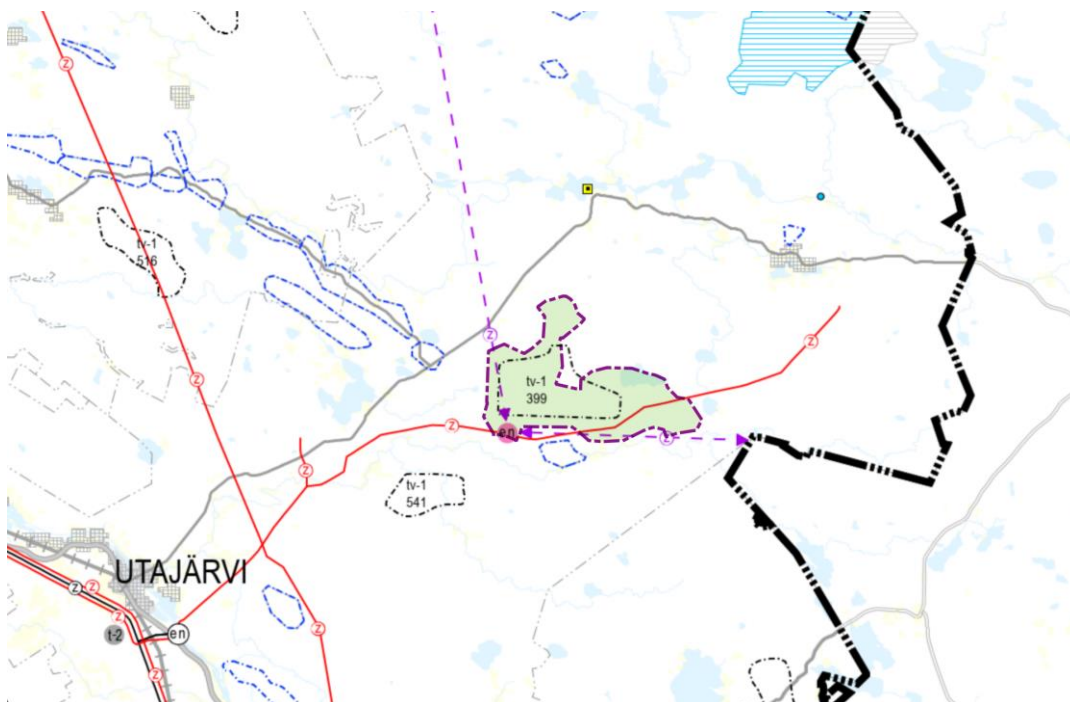
Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, jossa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Seudullisen kokoluokan tuulivoimapuiston mahdollistavan yleiskaavan hyväksyminen edellyttää merkintää maakuntakaavassa.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava

Suunnittelualueella on voimassa **Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava**. Pohjois-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaavaa on uudistettu vaihemaakuntakaavoituksen periaatteella vuodesta 2009 alkaen:

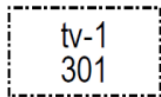
- 1. vaihemaakuntakaava on vahvistettu 23.11.2015 (lainvoimainen 3.3.2017). Kaavan teemoja ovat energiatuotanto ja -siirto, kaupan palvelurakenne ja aluerakenne, taajamat, luonnonympäristö ja liikennejärjestelmät.
- 2. vaihemaakuntakaava on hyväksytty 7.12.2016 (lainvoimainen 2.2.2017). Kaavan teemoja ovat kulttuuriympäristö, maaseudun asutusrakenne, virkistys ja matkailu ja jätteen käsittely.
- 3. vaihemaakuntakaava on hyväksytty 11.6.2018 (lainvoimainen 21.1.2022). Kaavan teemoja ovat kiviaines- ja pohjavesialueet, mineraalipotentiali- ja kaivosalueet, tuulivoima-alueiden tarkistukset sekä muut tarvittavat päivitykset.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on määrätty voimaan 22.8.2025. Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus on 18.8.2025 antamallaan päätöksellä (§ 92) määrännyt Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tulemaan voimaan alueidenkäyttölain 201 § nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman. Voimaan tullessaan vaihemaakuntakaava kumoaa tai muuttaa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen kaavaratkaisuja kaava-asiakirjoissa esitetyllä tavalla.

Ote Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta. (Kartta Pohjois-Pohjanmaan liitto). Ponteman suunnittelualue on esitetty kartalla vihreänä alueena.

Energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavassa Ponteman suunnittelualueelle osoitetaan tuulivoimaloiden alue tv-1 399 Pontema

Tuulivoimaloiden alue

Merkinnällä osoitetaan maa-alueita, jotka soveltuvat merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Alueella ei ole voimassa alueidenkäyttölain 33 § mukaista rakentamisrajoitusta. Luku merkinnän yhteydessä viittaa kaavaselostuksen alueluetteloon.

Suunnittelumääräysten mukaan alueen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, luontoon ja kulttuuriympäristöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös muut lähialueiden tuulivoimahankkeet ja yhteisvaikutukset. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja väkeävaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät. Lisäksi tulee ottaa huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvittävä tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.

- Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alue (tv-1 ja tv-2) on erityisominaisuutta kuvaava merkintä, joka mahdollistaa tarkemman suunnittelun, ei tarkka aluerajaus. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueeseen tukeutuen. Vaikutusten arvioinnissa on huomioitava viimeisin selvitystieto sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset, myös jo toiminassa olevien tuulivoimaloiden käyttöä päättyessä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös muut lähialueiden energia- ja voimalinja-hankkeet sekä hankkeiden yhteisvaikutukset. Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suoje-lun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.

Alueen eteläpuolitse osoitetaan itä-länsisuuntainen uusi voimajohto 400 kV, joka korvaa poistuvan kaavamerkinnän voimajohdon yhteistarve. Osoitetusta voimajohdosta erkaantuu pohjoisen suuntaan voimajohdon yhteistarve:

Uusi voimajohto 400 kV

Merkinnällä osoitetaan voimajohtohankkeiden YVA-menettelyn perusteella valitut linjaukset tai muutoin rakentamisen edellytykset täyttävät voimajohtojen linjaukset (ei edellytä yleissuunnittelua tai lunastus-lupavaihetta). Merkintää koskee alueidenkäyttölain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Voimajohdon yhteistarve

Merkinnällä osoitetaan sähköverkon kehittämistarve pitkällä aikavälillä. Nuolimerkintä on yleispiirteinen yhteistarve, jota ei ole tutkittu tarkemmilla selvityksillä. Sijainnin määrittely ja toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaista vaikutusten arviointia riittävien selvitysten perusteella. Yhteistarpeella on hankeperus-telut, mutta siihen ei voida liittää alueidenkäyttölain 33 §:n mukaista ehdollista rakentamisrajoitusta. Arvioitu toteuttamisaikataulu on 5–20 vuotta.

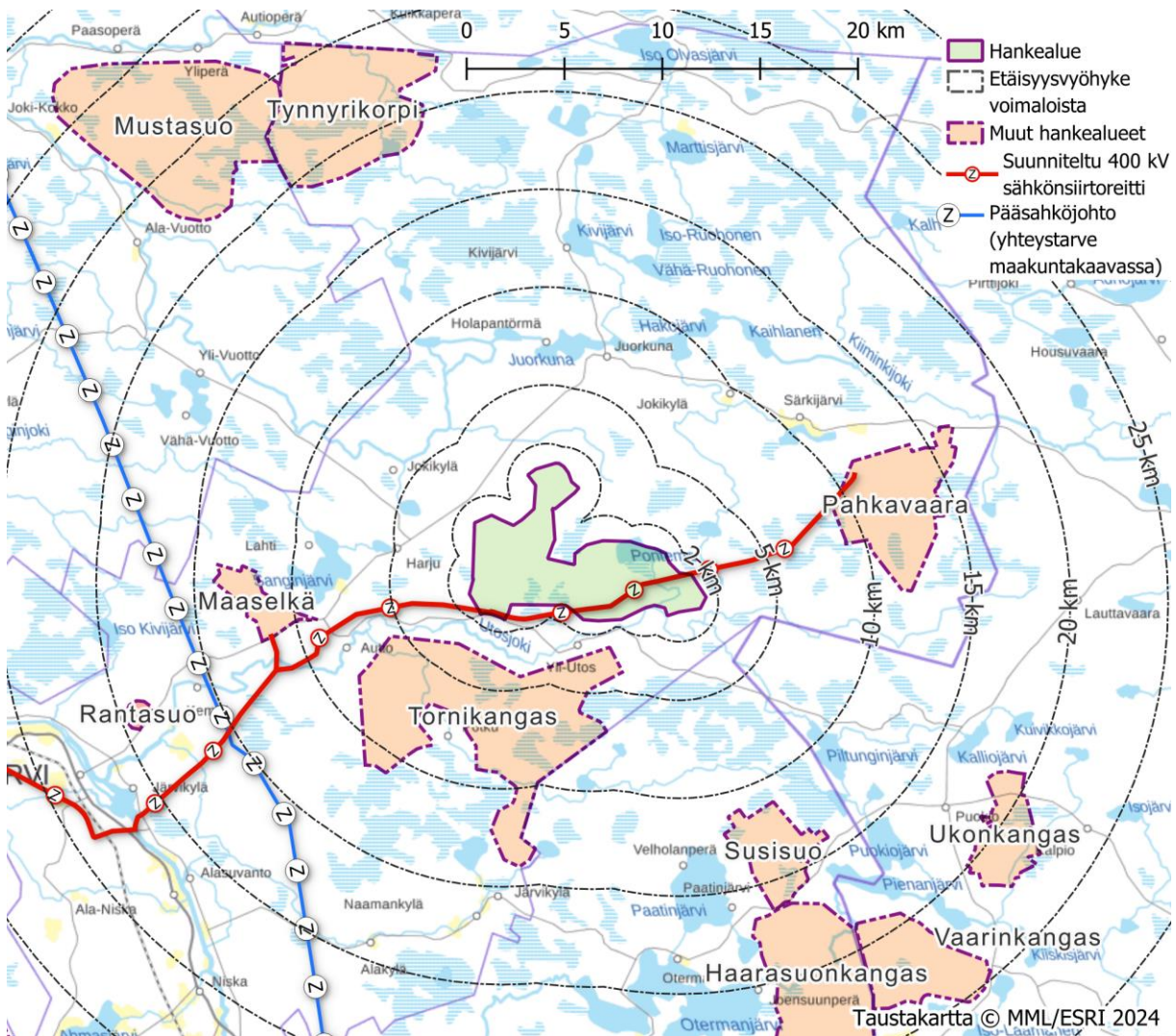

3.2 Yleis- ja asemakaavat

Utajärven kunnan alueella suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa. Oulujokivarressa Utajärven keskustaajamassa sijaitsevat yleiskaavoitetut ja asemakaavoitetut alueet sijaitsevat noin 20 kilometrin päässä suunnittelualueesta.

Lähinnä Ponteman suunnittelualueella sijaitseva yleiskaavoitettu alue on Pahkavaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava-alue, joka sijaitsee idässä, lähimmillään noin 5 kilometrin päässä.

Sekä Utajärvellä että naapurikunnissa on suunnitteilla tuulivoimahankkeita, joista osassa on vireillä osayleiskaavaprosessi.

Ponteman suunnittelualue sekä lähialueen muut tuulivoimahankkeet. Ponteman YVA-vaiheessa yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitu Maaselän ja Pahkavaaran tuulivoimahankkeet. Ponteman yleiskaavan 2. ehdotusvaiheessa yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitu Tornikankaan, Pahkavaaran, Maaselän, Rantasuon, Susisuon, Haarasuonkankaan, Ukonkankaan, Vaarinkankaan ja Mustasuon-Tynnyrikorven tuulivoimahankkeet. Hankkeiden tilanne on huomioitu syyskuussa 2025 saatavilla olleiden tietojen pohjalta.

4. Vaikutusten arviointi

Alueidenkäyttölain mukaan kaavaa laadittaessa on selvittävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset (AKL 9 § ja MRA 1 §). Vaikutuksen arvioinnin tarkoituksena on selvittää tarpeellisessa määrin kaavan toteuttamisen aiheuttamat vaikutukset ennakolta. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

1. ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
5. kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön
6. elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen

4.1 Laadittavat selvitykset

Hankkeen yleiskaavoituksen rinnalla toteutetaan ympäristövaikutusten arviointimenettely. Yleiskaavan vaikutusten arviointi perustuu pääosin YVA-menettelyn tuloksiin. Osa selvityksistä on päivitetty ehdotusvaiheessa ja edelleen 2. ehdotusvaiheessa.

2. ehdotusvaiheeseen laaditut selvitykset

- Meluselvitys, päivitetty 11.11.2025 (Ethä Oy)
- Välkeselvitys, päivitetty 11.11.2025 (Ethä Oy)
- Havainnekuvat, päivitetty 12.8.2025 (Ethä Oy / kooste Sweco Finland Oy)
- Näkemäalueanalyysi, päivitetty 11.11.2025 (Ethä Oy)
- Utajärven Ponteman tuulipuistohankkeen kahden voimalapaikan luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys sekä pesimälinnustoselvitys 21/2025 (Suomen Luontotieto Oy)
- Susiselvitys 17.10.2025 (Sweco Finland Oy)
- Salassa pidettävä lintuselvitys, 13.11.2025 (Sweco Finland Oy) (vain viranomaiskäyttöön)

Ehdotusvaiheeseen laaditut selvitykset

- Utajärvi Ponteman tuulivoimapuiston arkeologinen täydennysinventointi, 2023 (Mikroliitti Oy)
- Ponteman tuulipuistohankkeen muuttuneiden voimalapaikkojen luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys sekä pesimälinnustoselvitys, 2024 (Suomen Luontotieto Oy)
- Utajärven Pontemajärven vesi- ja rantalintuselvitys, 2024 (Suomen Luontotieto Oy)
- Ponteman tuulipuistohankkeen muuttuneiden voimalapaikkojen sähkönsiirtoasemien, uusien sähkönsiirtolinjojen sekä uusien tielinjojen luontoselvitykset, 2023 (Suomen Luontotieto Oy)
- Metsäpeuraselvitys 19.11.2024 (Ramboll) (Raportti valmistui kaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana. Raportti ei ollut liitteenä kaavaehdotuksessa, mutta se oli kuitenkin saatavilla kaavaehdotuksen laatimisen yhteydessä. Raportti on ollut Metsähallituksella käytössä lausuntoa annettaessa.)
- Salassa pidettävä törmäysriskimallinnus 2024 (Ethä Oy) (vain viranomaiskäyttöön)
- Meluselvitys, päivitetty 2024 (Ethä Oy), päivitetty 2. ehdotusvaiheessa
- Välkeselvitys, päivitetty 2024 (Ethä Oy), päivitetty 2. ehdotusvaiheessa
- Näkyvyysalueanalyysi, päivitetty 2024 (Ethä Oy), päivitetty 2. ehdotusvaiheessa
- Havainnekuvat, päivitetty 2024 (Ethä Oy / kooste Sweco Finland Oy), päivitetty 2. ehdotusvaiheessa

Erillisselvitykset

- Asukaskyselyn tulokset, 2022 (Sweco Finland Oy)
- Arkeologinen inventointi, 2022 (Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu Ay)
- Kahden voimalapaikan luontoarvojen perusselvitys, 2022 (Suomen Luontotieto Oy)
- Metsäpeuraselvitys, 2021 (Suomen Luontotieto Oy)
- Metsäpeurojen lisääntymisaikainen selvitys, 2022 (Suomen Luontotieto Oy)
- Suurpetoselvitys, 2021–2022 (Suomen Luontotieto Oy)
- Saukkoselvitys, 2021 (Suomen Luontotieto Oy)
- Viitasammakkoselvitys, 2021 (Ahlman Group Oy)
- Hydrologinen selvitys, 2022 (Sitowise Oy)
- Pyhäselkä-Pahkavaara 400 kV voimajohto ympäristöselvitys, 2021 (Ramboll Finland Oy)
- Kiiminkijoen Natura-arviointi, 2023 (Sweco Finland Oy)
- Luontoselvitys, 2021 (FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy), salassa pidettävä liite 2 (vain viranomaiskäyttöön)
- Salassa pidettävä lintuselvitys, 2021 (Ramboll Finland Oy) (vain viranomaiskäyttöön)
- Salassa pidettävä lintuselvitys (laji 1), 2023 (Sweco Finland Oy) (vain viranomaiskäyttöön)
- Salassa pidettävä lintuselvitys (laji 2), 2023 (Sweco Finland Oy) (vain viranomaiskäyttöön)
- Salassa pidettävä lintuselvitys, 2023 (Ramboll Finland Oy) (vain viranomaiskäyttöön)
- Salassa pidettävä lintuselvitys, 2022 (Novia AMK) (vain viranomaiskäyttöön)
- Meluselvitys, 2023 (Ethä Wind Oy), päivitetty myöhemmissä vaiheissa
- Välkeselvitys, 2023 (Ethä Wind Oy), päivitetty myöhemmissä vaiheissa
- Havainnekuvat, päivitetty myöhemmissä vaiheissa

5. Osalliset

Alueidenkäyttölain 62 § mukaan kaavoitukseen osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavan vaikutuksia ja lausua, kirjallisesti tai suullisesti, mielipiteensä asiasta.

Hankkeen keskeisiä osallisia ovat ainakin kaikki seuraavat tahot:

Asukkaat, maanomistajat	Alueen ja lähiympäristön asukkaat ja loma-asukkaat, yrittäjät, työntekijät ja palveluiden käyttäjät Alueen ja lähiympäristön kiinteistönomistajat, -haltijat ja maanomistajat
Alueen ja lähiympäristön asukas- ja kylä- ym. yhdistykset	Sangin kyläseura ry Särkijärven kyläseura ry Sanginkylän Osakaskunta Utajärven kotiseutuyhdistys Utajärven riistanhoitoyhdistys Tienhoitokunnat Ponteman Erä ry Sangin riistaveikot ry Kovelin Erä ry Nuotta- ja Eräpojat ry Metsästysseura KUTI ja HUTI ry Metsästysseura Soidinmaan kiertäjät ry Kurimon erä ry Jahtimestarit ry Metsänhoitoyhdistys Rokua-Paljakka Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys Kainuun lintutieteellinen yhdistys Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry
Kunnan hallintoviranomaiset	Kunnanhallitus ja -valtuusto Valiokunnat ja lautakunnat Naapurikunnat (Oulu, Puolanka, Pudasjärvi, Vaala)
Muut viranomaiset	Pohjois-Pohjanmaan liitto Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus Pohjois-Suomen aluehallintovirasto Pohjois-Pohjanmaan museo Kainuun ELY-keskus Kainuun liitto Metsähallitus Väylävirasto Oulunkaaren ympäristöpalvelut Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos Lakeuden EKO Puolustusvoimat Metsäkeskus Suomen riistakeskus

	Finavia Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Osallisten listaa täydennetään tarvittaessa suunnitteluprosessin aikana.

6. Osallistuminen ja aikataulu

Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestämisestä on säädetty alueidenkäyttölain luvussa 8. Suunnittelun aikataulu tarkentuu prosessin edetessä.

Suunnittelun eri vaiheissa on mahdollista jättää yleiskaavaan liittyvää palautetta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja kaavan valmisteluaineistosta on mahdollista esittää mielipiteitä ja kaavaehdotuksesta muistutuksia. Nähtäville asettamisten yhteydessä pyydetään myös lausunnot keskeisiltä viranomaisilta sekä yrityksiltä ja yhteisöiltä. Suunnitteluprosessin aikana järjestetään esittely- ja keskustelutilaisuuksia. Myös hankkeen ympäristövaikutusten arviointiprosessiin liittyvät omat vuorovaikutusmenetelyt. Seuraavassa on kuvattu tarkemmin kaavoituksen eri vaiheet ja osallistumismahdollisuudet.

Aloitusvaihe 2021

Kaava kuulutetaan vireille ja kaavasta laaditaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), joka esitetään osana YVA-suunnitelmaraporttia. Yhdistetty OAS ja YVA-suunnitelma asetetaan julkisesti nähtäville.

Yhdistetty OAS ja YVA-suunnitelma oli nähtävillä 24.6.2021–23.8.2021 välisen ajan Utajärven kunnantalolla ja kunnan verkkosivuilla.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman ollessa nähtävillä järjestettiin yleisötilaisuus etätilaisuutena 29.6.2021. Utajärvellä järjestettiin myös ylimääräinen avoin yleisötilaisuus 16.11.2021. Lisäksi hankealueen ja lähialueen maanomistajia sekä lähialueen asukkaita ja loma-asukkaita kuultiin kyselyllä kesällä 2022.

YVA-menettelyyn liittyen on järjestetty ennakoneuvottelu 18.11.2020 ja kaavaan liittyen viranomaisneuvottelu 27.10.2021.

Valmisteluvaihe 2021–02/2024

Tavoitteiden, vuorovaikutusmenettelyjen ja ympäristövaikutusten arviointiselostuksen pohjalta laaditaan kaavaluonnos. Kaavaselostus ja ympäristövaikutusten arviointiselostus esitetään erillisissä raporteissa. Kaava-aineisto ja YVA-selostus asetetaan julkisesti nähtäville ja niistä pyydetään lausunnot keskeisiltä viranomaisilta, yhdistyksistä ja yhteisöiltä.

Osayleiskaavan muutosluonnos oli yleisesti nähtävillä 23.11.2023-2.2.2024 valmisteluvaiheen kuulemista varten (AKL 62 § ja MRA 30 §). Samaan aikaan nähtävillä oli ympäristövaikutusten arviointiselostus YVAL 20 §:n mukaisesti. Osayleiskaavaluonnoksesta ja YVA-selostuksesta annettiin 14 lausuntoa, kaksi mielipidettä ja yksi kannanotto. Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annettiin 26.3.2024. Palautteessa korostuivat maisemaan, ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön, suoluontoon, uhanalaiseen lintulajiin sekä mahdollisesti suurpetoihin kohdistuvat vaikutukset.

Osayleiskaavan valmisteluaineistoa ja ympäristövaikutusten arviointiselostusta koskeva yleisötilaisuus järjestettiin Utajärvellä 28.11.2023. Lisäksi järjestettiin kaavaluonnokseen liittyvä vuorovaikutustilaisuus Rokualla 25.1.2024.

Ehdotusvaihe 02/2024–03/2025

Valmisteluvaiheessa saadun palautteen perusteella laaditaan kaavaehdotus. Ehdotuksen laadinnassa otetaan huomioon yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä YVA-selostuksesta sekä kaavaluonnoksesta annetut lausunnot ja mielipiteet. Kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville ja siitä pyydetään lausunnot keskeisiltä viranomaisilta, yhdistyksistä ja yhteisöiltä.

Osayleiskaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 24.10.-25.11.2024 ehdotusvaiheen kuulemista varten (AKL 62 § ja MRA 30 §). Osayleiskaavaehdotuksesta annettiin 13 lausuntoa ja kolme muistutusta, joissa kahdessa oli useita allekirjoittajia.

Palautteessa korostuivat suteen, metsäpeuraan ja uhanalaiseen lintulajiin kohdistuvat vaikutukset.

Osayleiskaavan 1.ehdotusvaiheen yleisötilaisuus järjestettiin Utajärvellä 5.11.2024.

2. ehdotusvaihe 03/2025–12/2025

Palautteen pohjalta täydennettiin vaikutusten arviointia ja jatkettiin 2. ehdotusvaiheen kaavaratkaisun työstämistä. 1.ehdotusvaiheesta saadun palautteen perusteella laaditaan 2. kaavaehdotus.

Kaavaan liittyen järjestettiin 2.viranomaisneuvottelu 27.3.2025. Viranomaiset vaativat vielä tarkennuksia erityisesti suteen, metsäpeuraan ja uhanalaiseen lintulajiin kohdistuviin vaikutuksiin.

Kaavaan liittyen järjestettiin viranomaistyöneuvottelu 4.11.2025.

2.osayleiskaavaehdotus asetetaan nähtävillä joulukuussa 2025 2.ehdotusvaiheen kuulemista varten.

Hyväksyminen 1-3/2026

Mikäli kaavaan ei ole tarpeen tehdä oleellisia muutoksia 2.ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen, voidaan kaava viedä hyväksymiskäsittelyyn. Kaavan hyväksyy kunnanvaltuusto (AKL 37 §). Kaava kuulutetaan voimaan, kun kaavan hyväksymispäätös on lainvoimainen.

- 2. ehdotusvaiheessa saatuun palautteeseen laaditaan vastineet.
- Mikäli merkittäviä muutostarpeita ei ilmene, kaava etenee hyväksymiskäsittelyyn.
- Kunnanvaltuusto hyväksyy yleiskaavan kunnanhallituksen esityksestä.
- Osayleiskaavan hyväksymispäätöksestä tiedotetaan (AKL 67 § ja MRA 94 §).
- Kaavan hyväksymispäätöksestä on 30 vuorokauden ajan mahdollista tehdä valitus hallinto-oikeuteen siten, kun kuntalaissa säädetään (AKL 188 § / Kuntal 138§, 140§).

Kaavan voimaantulo 4/2026

- Kaava kuulutetaan voimaan (MRA 93 §), kun kunnanvaltuuston hyväksymispäätös on lainvoimainen. Kuulutus julkaistaan paikallislehdissä sekä kunnan internet -sivuilla.

7. Yhteystiedot

Kaavoituksesta vastaava:**Utajärven kunta**

Rakennustarkastaja Janne Heikkinen

janne.heikkinen@utajarvi.fi

p. 040 831 16068

Kaavaa laativa konsultti:**Sweco Finland Oy**

Arkkitehti Iikka Ranta

iikka.ranta@swco.fi

p.040 763 1061

Hankkeesta vastaava:**Tuulipuisto Pontema Oy**

Projektipäällikkö

Tiina Huotari

tiina.huotari@etha-consultancy.com

p. 040 077 4602

Projektipäällikkö

Martin Sjöwall

martin.sjowall@etha-consultancy.com

p. 044 491 5757

Iikka Ranta, arkkitehti

Sweco Finland Oy

Oulussa, päivitetty 17.11.2025